

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefraukovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, l. 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 20.

V Ljubljani, v četrtek 24. januarija 1901.

Letnik XXIX.

Boj za življenje.

(Z dežele.)

Ne mislimo pisati dolge razprave. Le nekaj dejstev hočemo tu navesti v resen predvarek rodoljubnim Slovencem.

1. Nemci hočejo imeti most od Baltiškega do Jadranskega morja. V ta program spada ponemčenje Slovenije. Nemci so pri delu, so marljivi in stanoviti. Njih je mnogo, nas je mala peščica. Oni so bogati, mi smo berači.

2. Tudi Lahom se sline cede po lepih slovenskih pokrajinah. Kakor Nemci na severu, tako in še z večjo silo pritiskajo ti na nas na jugu.

3. Želje obeh nam sovražnih narodov se morejo uresničiti ali s pomočjo vlade, tako da vlada sama vzame v roko nalogo, slovenski narod ponemčiti ali polasčiti, kakor dela n. pr. pruska vlada pri Poljakih, ali pa s pomočjo nemškega in laškega kapitala. Vlada nam Slovencem doslej sicer še nikdar ni bila prijazna in je navadno mirno gledala, ko so se teptale naše narodne pravice; gledati moramo, kako so visoki c. kr. uradniki v narodnem boju vedno očitno na strani naših nasprotnikov; mirno moramo prenašati, da prihajajo na Dunaj o nas poročila, ki nas črnijo, a naše nasprotnike umivajo — vse to moramo trpeti, vendar pa se doslej naša vlada še ni upala posnemati pruske vlade, in upamo, da je tudi nikdar posnemala ne bo. Vlada nam sicer vsekava hude rane, toda smrtno rane — tako upamo — nam ona sama vsekala ne bo. Vsekaj pa bo smrtno rano slovenskemu narodu tuji kapital.

4. Slovenski narod je siromašen narod. Če naš narod glede na njegovo premoženje primerjamo z drugimi olikanimi narodi, moramo priznati, da smo daleč, daleč za njimi. Resnica pa je še vedno, kar pravi pregovor: »Denar je sveta vladar.« Že je med nami veliko nemškega kapitala. Nemška je večina naših veleposrednikov. V novejšem času so Nemci nakupili več slovenskih posestev. S časom bo prišlo še več tujega kapitala v deželo, in kako bo ta nemški kapital govoril, ko se pri nas vdomači, nam pove basen o ježu in lisici. Sicer se pa ni treba zatekati k basnim, ko imamo v deželi izglede, kako gospodari nemški kapital med Slovenci. Pogledjmo n. pr. v Tržič! Tam so tri tvornice, katerih gospodarji so Nemci. V teh tvorni-

cah je nekaj nemških nastavlencev, vsi drugi Tržičani so pristni Slovenci. In vendar je v Tržiču vse nemško: šola, srenjski urad in odbor, pošta in drugo. To vse zato, ker v Tržiču zapoveduje nemški kapital. Kaj pomaga, če je v prebivalstvu v Tržiču danes več slovenske zavesti, kakor kedaj prej. Kadar je treba govoriti odločilno besedo, je ne govori slovenska zavest, ampak nemški kapital. In če se sedaj od Tržiča oziram po celi Sloveniji, mi prihajajo v spomin besede latinskega pesnika Ovida:

»Si licet exemplis in parvo grandibus uti, Haec facies Troiae, cum caperetur, erat«

»Cum caperetur!« Kakor Grki Troje, tako se hočejo tujci polastiti Slovenije, polastiti se je hočejo s svojim kapitalom. In če hočeš vedeti, kako bo tedaj na Slovenskem, ko bodo pod tujim kapitalom padli slovenski zidovi, pojdi v Tržič, in tam boš zvedel vse!

5. Kar smo doslej navedli, so dejstva, katerih nihče utajiti ne more. Na podlagi teh dejstev nam je lahko odgovoriti, v čem moramo iskati rešitve slovenskega naroda. Od vlade moramo zahtevati, da nam je pravična. Narod moramo buditi, podučevati, vneti v njem narodno zavest in ljubezen do materinega jezika, skrbeti za povzdigo naše literature in drugih umetnosti. Vse to je potrebno, toda vse to ne bo rešilo našega naroda. Če hočemo rešiti naš narod pogina, moramo zabraniti prodiranje tujega kapitala v naš narod, in tujemu kapitalu postaviti nasproti domač, naroden kapital ter tako storiti narod neodvisen.

6. Ker pa naš narod doslej še nima kapitala, mu ga moramo dati še le v roke. Toda kako? Kdo naj mu ga da? Ali liberalizem? Na podlagi liberalizma naš narod nikdar ne bo prišel do svojega kapitala. Liberalizem pomeni boj med močnejšim in šibkejšim. Liberalizem se baha s tem, da je ljudstvo oprstilo tlake in desetine.

Ne tajimo, da je on to storil, a storil je to zato, da je izročil kmeta na milost in ne milost velikemu kapitalu. Liberalizem hvali svojo prostost, toda lepa prostost to, da mora ubogi kmet vedno s strahom čakati, kedaj ga bogati upnik zapodi iz hiše pod milo nebo. Nekdaj je kmet dajal desetino, sedaj mora plačevati petdesetino in še več, ker tiči do vratu v dolgovih, in ko dela na polju, dela le tlako za druge, katerih last-

nina je polje radi vknjiženih dolgov. Mi nikakor ne hvalimo tlake in desetine, mi zahtevamo za kmeta prostost, toda drugačno prostost, kakor mu jo je dal liberalizem. Tudi pri drugih narodih je liberalizem na pravil veliko škode, toda pokončati jih ne more, ker imajo svoj kapital, in četudi se ta kapital nabira v rokah nekaternikov, so vendar ti nekaterniki sinovi svojega naroda. Pri nas Slovencih je pa to drugače. Ker nimamo svojega kapitala, je liberalizem odprl vrata tujemu kapitalu. In zato je liberalizem za slovenski narod smrtna bolezen.

7. Slovenskemu narodu je treba kapitala. Edina pot, ki more narod do kapitala pripeljati, so pa zadruge. Narodne posojilnice zalagajo narod z domačim denarjem, druge zadruge pa mu omogočujejo ceneje kupovanje in dražje prodajanje. Razne domače zavarovalnice pa pomagajo narodu ob neizgadah. Tako ostaja denar, ki je doslej zginjal v morju tujega kapitala, s posredovanjem zadrug narodna last. Zato je boj proti zadrugam boj proti narodu.

Pred časom je bilo v našem ljudstvu le malo trgovcev. A začeli so se množiti, vedno več jih je bilo. Smeli so slobodno olpirati svoje prodajalnice, nihče jim tega ni branil. Sedaj pa, ko hoče ljudstvo samo prodajati in kupovati, mu odrekajo to pravico trgovci, katerih očetje ali dedi niso bili trgovci. Kje so dobili ti možje pravico, da si prisvajajo trgovski monopol? Nikdar nismo bili nasprotniki poštenih trgovcev, nasprotniki smo le tistih, ki ljudstvo strahujejo. Če trgovcem ne gre vse tako, kakor bi bilo želeli, niso krive zadruge, pač pa je krivo to, da sme že vsak človek dandanes odpreti prodajalnico. Naj se skreči število trgovcev, in kar jih ostane, naj za pošten dobiček prodajajo, in hitro bodo zginili iz dežele vsi konsumi. Zadruge bodo potem imele le namen, rodovitneje storiti polje in ga ceneje obdelovati, ceneje kupovati, kar je treba za razne obrti in poljedelstvo, in dražje prodajati domače pridelke ter posamnike zavarovati za slučaj neizgode. Da se pa to ne more tako zgoditi, da bi prav noben človek pri tem ne imel nobene škode, je jasno. Če bo kmet mogel spraviti več denarja, ga bo kedo drugi moral spraviti manj.

8. To premišljevanje mora vsakega misleca dovesti do sklepa: Na Slovenskem je boj zoper liberalizem boj za življenje naro-

dovo. Prostost slovenskega naroda je smrt liberalizma. Le če bo vpliv liberalizma med nami kedaj popolnoma strt, se bo moglo lepo razviti združeno delovanje, v katero mora naš revni narod postaviti vse svoje upanje. Ker pa je naš narod že vknjižen v verige liberalnega kapitalizma, je treba najprej te verige razbiti s splošno volivno pravico. Pri sedanjem volivnem redu ima še važno besedo kapitalistični liberalizem, pri splošni volivni pravici pa bo govoril slovenski narod.

Ne bavite se s politiko!

To je geslo vseh protivnikov Slovanstva v avstroogrske monarhiji. Le Nemcem, Mažarom in Lahom je dovoljeno uplivati na razvoj države in svoje narodnosti v neomejenem delokrogu, Slovani pa, ki činijo polovico vsega prebivalstva v državi, naj bi molčali k vsemu, kar oni odredijo, ter še dalje služili državi kot državljani druge vrste.

Nečuvstvo je in tudi velika predrznost, da se tako ravna tudi s Hrvati, ki imajo vendar po državnem dogovoru zajamčeno autonomijo ter so priznani po istem dogovoru kot politični narod s posebnim hrvatskim ozemljem. Hrvati nimajo tedaj nič manj prava baviti se s politiko kakor njegov zaveznik Mažar, in vendar skuša le ta po sedanjem hrvatske vladni, ki je seveda vedno v zvezi z mažarsko, Hrvate odvrniti od političnega delovanja, ali bolje govoreč: Hrvatom se nalaga, da ne branijo svojih po ustavi zajamčenih pravic, če jih veledušni (!) njihov prekodravski zaveznik tepta in gazi.

Pred nedavnim je hrvatska vlada poslala zagrebske trgovskoobrtne komori dopis, v katerem zapoveduje, da naj se ne bavi s politiko nego s svojim zvanjem. In kaj je dalo povod temu dopisu? Zagrebska trgovsko obrtna komora je dobila iz Belgrade na oceno pravila pripomočnega društva za avstroogrske podložnike. V teh pravilih se govori le o podporah za avstrijske in ogerske državljane. Ker pa misli omenjeno društvo pobirati prinose tudi po Hrvatske, bi imeli po tem pravico do podpore tudi Hrvati, kateri se pa seveda v pravih razumevajo kot »ogerski« državljani. Ta izraz pa je po državnopravnem dogovoru med Ogorsko in Hrvatsko nezakonit, marveč

LISTEK.

Tadej Smičiklas, predsednik jugoslovanske akademije.

Ko je izvolila jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti po smrti prezasluznega Torbara za svojega predsednika Tadeja Smičiklasa, so se vzradovali vsi znanstveni krogi jugoslovanski, saj je novoizvoljeni predsednik brez dvoma najvrednejši član za to visoko čast. Zdaj, ko je dobila ta izvolitev najvišje odobrenje, je umestno da v kratkih potezah opišemo delovanja tega znamenitega učenjaka.

Tadej Smičiklas se je rodil 1. oktobra 1. 1843. v Reštovem v Žumberku od siromašnih starišev. Početno šolo je dovršil v Sočicah, a potem ga je vzel pokojni škof Jurij Smičiklas iz Križevcev v grško-katol. semenišče v Zagrebu, kjer je hodil v gimnazijo ter položil 1. 1862 izpit zrelosti. Po-

tem je služil eno leto kot suplent na gimnaziji v Oseku, a 1. 1864. je dobil kot odličen dijak deželno štipendijo ter odšel na Dunaj, da se pripravlja na tamošnjem vseučilišču za profesorja zgodovine in zemljepisa. Na Dunaju je ostal cela štiri leta, kjer se je prav marljivo učil ter položil izpit iz zgodovine in zemljepisa ter pomočnih zgodovinskih znanosti za celo gimnazijo.

Povrnivši se v domovino je bil Smičiklas nameščen 1. 1869 za učitelja na reške gimnaziji, kjer je služboval štiri leta. Leta 1873 je bil imenovan za profesorja na zagrebske gimnaziji, na katere je podučeval nekaj čez osem let, dokler ni postal 1. 1882 javni redoviti profesor za hrvatsko zgodovino na vseučilišču v Zagrebu. Na tem mestu slušbuje še dandanes ter predava od takrat tudi pomočno zgodovinske znanosti. Na vseučilišču je bil izvoljen 1. 1886 za dekana medroslovne fakultete, a 1. 1887 za rektorja. Ob enem je poverjenik za izpite kandidatov srednjih šol.

Na književnem polju se ni zglašil Smičiklas poprej, dokler se ni smatral popolnoma pripravljenim za svojo težko stroko. Prva njegova razprava je izšla v programu reške gimnazije leta 1871 pod naslovom: »Prve dve dobe književnosti hrvatske«. Štiri leta kasneje, 1. 1875 sta izšli dve njegovi berili: »Čitanke za 1. in 2. razred gimnazije«, kateri sta doživeli 1. 1880 drugo izdanje.

Še tistega leta 1880 je izdal: »Čitanko za 3. gimn. razred« ter predelal in izdal Markovičovo »Čitanko za 4. razred gimn.« Poleg tega šolskega dela je napisal 1. 1876 v programu zagrebske gimnazije: »Život i djela Vjekoslava Babukića«, prvo razpravo, v katerej se je ozrl na hrvatski kulturni pokret v prostem veku in zahvalno določil mesto, katero v tem pokretu zavzema Babukić. To delce je izšlo tudi v posebnem izdanju.

Prof. Smičiklas je temeljito proučaval mnogo let hrvatsko prošlost in zbiral za njo

vestno razno gradivo ter se potem lotil spisovanja hrvatske zgodovine. L. 1879 je izdala »Matica Hrvatska« II. del njegove dolgo in željno pričakovane »Povjesti Hrvatske«, a 1. 1882 je izšel II. del.

To je do zdaj najpopolnejša in na temelju virov kritično napisana zgodovina hrvatska, katero misli pisatelj izdati v posebnem izdanju z vsemi viri, katere je rabil pri spisavanju tega dela, ter s tem potrditi svoje zaključke in nazore. Kako željno je pričakoval hrvatski narod svojo zgodovino, se vidi najbolje po tem, da zdaj ni mogoče te knjige dobiti za noben denar v nobeni knjigarni. Knjiga je pisana v pravem domoljubnem duhu, a tudi v krasnem slogu ter je postala prava narodna knjiga.

Na temelju teh del si je stekel prof. Smičiklas v znanstvenem svetu velik ugled ter je bil izvoljen 23. nov. 1. 1883 za pravega člana jugoslovanske akademije v Zagrebu ter za častnega meščana mest Zagreba, Varaždina in Karlova. (Konec prih.)

se mora za prebivalce Hrvatske rabiti izraz „ogerskohrvatski“ državljani. Pravzaprav je pravilen izraz le „hrvatski“ državljani. Tako se je iz početka nagodbe tudi vedno pisalo, dokler se ni nekako ustanovila poraba „hrvatskoogerski“.

Toda Mažarom tudi ta izraz ni bil dolgo po volji, ter so začeli rabiti le „ogerski“ državljani za vse prebivalce v deželah ogerske krone. Razumi se, da se hrvatske vlade niso temu protivile kakor tudi ne mnogim drugim zlorabam, in sicer vse na račun Hrvatov.

Kakor je videti, sedanja vlada gre pa še dalje, ter jej celo ni prav, če še kdo brani hrvatsko ime. Ker je zagrebška trgovsko-obrtna komora v svoji oceni omenjenih pravil izjavila željo, da se rabi v pravih postavi izraz „hrvatskoogerski“ državljani in ne samo „ogerski“, se je avstrijski poslanec v Beogradu radi te stvari obrnil na zajedniško ministerstvo zunanjih stvari, a le to na ogersko hrvatskega ministra trgovine. Da se je ta zadeva pri obeh ministerstvih rešila nepovoljno za Hrvate, je čisto naravna stvar, saj je poznato, kako se je v najnovjšem času tudi pri ministerstvu za zunanje stvari zготovilo vse proti hrvatskemu imenu, ter se preganja tudi iz onih pozicij, kjer so imeli Hrvati od nekdanje svoje pravice. Seveda je v takih vprašanjih merodavno ogersko-hrvatsko ministerstvo, a kdo bode na tem mestu iskal pravice za Hrvate, saj nam je dobro poznato, da je ravno ogerska vlada največ uplivala na vse one odredbe pri zajedniških ministerstvih za zunanje stvari in vojsko, katere so v najnovjšem času izdane, da se iztisne povsodi hrvatsko ime iz javnosti.

In hrvatska vlada, ki je že po ustavi vezana, da brani hrvatske državljane povsodi in proti vsakemu, opominja čisto neodvisno korporacijo kakor je trgovsko obrtna komora, da ne brani hrvatskega imena tam, kjer mu je mesto po zakonu. Kaj smo prišli že zares takó daleč, da bomo sami svoje ime zatirali ter se ravnali po nepravilnih zahtevah naših protivnikov?

To ne more in ne sme biti, pa se nadjamo, da bode znala zagrebška obrtna komora svoje ravnanje braniti ter hrvatskej vladi dokazati, da se je držala v svojem poročilu le zakona, in da se ni bavila s politiko, nego je branila le čast in dostojanstvo hrvatskega naroda. Če nočejo v Budimpešti in na Dunaju znati za Hrvate, potem je dolžnost vseh hrvatskih oblasti in sicer od najviše do najniže in tudi vseh hrvatskih društev in korporacij, da opozorijo to visoko gospodo, da Hrvatska še vedno obstoji in da jej je ta obstanek zagotovljen po državnem dogovoru, ki je obenem državni temeljni zakon, potrjen od kralja, ter veljaven za vse državne oblasti v celej avstroogerskej monarhiji.

A brani ta državni temeljni zakon né pomeni nikakor politikovati, marveč vršiti dolžnosti poštenega in zavednega državljana.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. januarja.

Klub krščansko-socialne stranke je imel včeraj svojo prvo sejo, ki je trajala več ur. Izvoljen je bil najprej ožji odbor kot nekaka delegacija za parlamentarno komisijo. Potem se je pa vršil dolgotrajen, zelo živahen razgovor o položaju, oziroma o zvezi z drugimi parlamentarnimi strankami. Komunikacija o tem stranka še ni izdala in se torej ne more ničesar sklepati o taktiki oziroma zvezah kršč. socialcev. V stranko so bili na novo sprejeti poslanci dr. Schöpfer, Schrafil in Fink in šteje torej stranka 24 članov. Pričakujejo pa, da se priklupi stranki še jeden poslanec iz alpskih dežel.

Nem. liberalci proti obstrukciji. Vsakdo se še spominja, kako vneto so židovsko-liberalni listi zagovarjali obstrukcijo nemških kričaskih poslancev in trobili z Wolfom in Schönererjem v jeden rog. Vse drugače je bilo seveda tedaj, ko so pričeli obstruirati Mladočehi. Tudi poslanci iz tabora krivonosih so padli po njih. In sedaj ob pričetku parlamenta priobčuje dunajska židinja apel na državni zbor. Poziva ga, naj varuje vsaj v zadnjem hipu svoj ugled in

ne vodi za nos avstrijskega prebivalstva. A v obziru na obstrukcijo se obrača samo na Mladočehi, roteč jih, da je jedino le od njih odvisen obstoj parlamenta, katerega volivci v dosegu svojih teženj tako zelo potrebujejo. Za nemške kričaste ta list niti tedaj ni imel, niti nima sedaj grajalne in opominjvalne besede, akoravno sedaj obstrukcija preti največ ravno od nemško radikalne strani. Samo od češke strani preti parlamentu nevarnost, le Slovan se ne sme ganiti, njegovi nasprotniki pa smejo početi, karkoli se jim zljubi. Čeprav trpi ugled parlamenta in vsled tega prebivalstvo.

Autonomijsko vprašanje na Tirolskem. Mej nemško in italijansko stranko v tirolskem deželnem zboru se vrše, kot smo že omenili, pogajanja glede končne rešitve tirolskega autonomijskega vprašanja. V to svrhu izvoljeni pododsek bo izdelal načrt na podlagi predloga, ki ga je stavil v deželnem zboru dr. Brugnara in ki slove: 1. Zakonodajna pravica so prepušča izključno deželnemu zboru; 2. deželni zbor naj se razdeli v dve narodni kuriji, nemških in italijanskih poslancev; 3. istotako naj se razdeli volivna kurija plemškega veleposestva, razdeli naj se tudi deželni odbor za nemški in italijanski del; 5. kurije in sekcije sklepajo neodvisno od plenuma deželnega zbora, v kolikor to dopuščajo lastni fondi, posebno z ozirom na občinske in šolske zadeve; ustanovi naj se poseben dež. šolski svet za nemški in italijanski del, istotako zdravstveni svet; 6. vsaki kuriji se mora odkazati razmerna dotacija iz deželnih dohodkov; 7. število deželnih odborikov treba temu primerno določiti za obe skupini. — No, če možje pri sedanjih razpravah ne pridejo do preciznejšega načrta, kakor je ta skupina splošnih, nejasnih določil, autonomijsko vprašanje še dolgo ne bo rešeno.

Volitve v reški mestni zastop se vrše, kot že omenjeno, danes 24. t. m. Izvoljeni bodo bržkone sami mažarinci, ker se neki hrvatska avtonomaška stranka volitve ne udeleži. Italijani bodo pa raje potegnili s svojimi „dobrotniki“. Najbolj zanimiv je governorjev volivni oklic. Vlada je Reki vedno izkazovala svojo materinsko dobrohotnost, reški meščani naj radi tega volijo take zastopnike, ki bodo dokazovali zvestobo Reke napram Mažarom, ki so toliko žrtvovali za mesto. Razpis sedanjih obč. volitev je velika milost od vladne strani. Na te bedastoče je pošteno odgovoril v posebnem pismu na dr. Mayländerja vodja reških Hrvatov.

Angleški kralj Edvard VII. je včeraj kot 60leten mož po dolgem čakanju vendar le nastopil vlado ter vsprejel naslov indijskega cesarja. Spočetka je menil ohraniti naslov Edvard Albert, toda ker je baje ime Albert v Angliji tuje, se je sprijaznil z Edvardom VII. Novi kralj se je poročil kot drugi otrok kraljice Viktorije in princa Alberta saško-koburškega 9. novembra 1841 v palači Buckingham, ko je njegova mati četrto leto nosila angleško vladarsko krono. Kumoval mu je pri krstu pruski kralj Friderik Viljem IV. Že v prvi mladosti je mnogo potoval po Evropi in orijentu. Za politiko se je princ kaj malo brigal, skoro jedini smoter mu je bila vsakovrstna zabava. Dne 10. marca 1863 se je poročil z devetnajstletno princezino Aleksandro, starejšo hčerjo danskega kralja Kristijana IX. Iz njunega zakona je pet otrok, dva princa in tri princezine, mej temi tudi prestolonaslednik Jurij, vojvoda yorški, ki je že sedem let oženjen z Viktorijo Mary in ima troje otrok. — V političnem oziru z nastopom novega kralja ne pričakujejo nikakih prememb. Sedanje ministerstvo ostane dalje na svojem mestu in s tem tudi ista smer notranji in vnanji politiki. Ako se vse veseli novega kralja, ne vesele se ga gotovo Buri v Južni Afriki, ker je neki ravno on tisti, pri katerem je našel Chamberlain največ opore za svojo nasilno taktiko.

O mejnarodnih četah v Kini priobčuje nemški zdravnik dr. Küttner v nekem pismu iz Yangtsuna nekatere zanimive opazke: O Amerikanih piše, da so mu skrajno nesimpatični, akoravno jim ne more odrehati velike predznosti. Angležev ne smemo soditi po indijski armadi, ki tvori večino angleških čet v Kini in katere moštvo števila pada v nezdravem kitajskem podnebnju. Robertsove čete in Frenchova konjica so mu

ljubše, kakor vse, kar je angleškega na Kitajskem. Japonci so Azijati od nog do glave, toda njih vojna organizacija je izborna; voljaki majhne postave kažejo tudi izreden pogum, kar so že pokazali v mnogih bitkah. Osebnost najsimpatičnejši so Francozi, ki se prav dobro razumijo z Nemci. Avstrijev in Italijanov je tako malo v Kini, da ni mogoče izreči o njih nikake sodbe. Pred vsemi se pa odlikujejo Rusi. Po prepričanju dr. Küttnerja ni nobenega naroda, tudi nemški ne, ki bi prekosil Ruse v vojni hrabrosti, ako se sploh more meriti z njimi, akoravno ruske čete v Kini nimajo v svoji sredi najizbranejših mož, marveč sestajajo le iz elementov v skrajni Sibiriji. Azijsko divji in vendar izborni disciplinirani, hrabri, z malim zadovoljni in gibčni se odlikujejo Rusi po veliki odločnosti in izvrstni organizaciji, kakršne bi brezdvomno potrebovali Nemci. — Ta pohvala Nemcem ne bo posebno všeč.

Ljubljanski občinski svet.

(Konec.)

Kako pozna obč. svet regulacijski načrt! V jedni zadnjih sej je obč. svet odobril parcelacijo knezoškofijskega posestva na sv. Petra predmestju ter ob enem storil sklep, ki naj bi parcelacijo ovrnil. Ta sklep pa se ni strinjal z regulacijskim načrtom in v torek je moral obč. svet svoj prvotni sklep preklicati in je odobril parcelacijo brez prijaznih zadržkov. Pripomočamo obč. svetnikom boljše proučenje regulacijskega načrta! Ob enem je obč. svet sklenil, da stopi s knezoškofijskim ordinarijatom v dogovor glede odstopa prostora za trg pred novo vojašnico in za trg pred sv. Petra cerkvijo.

»Važna Tostijev predlog. Obč. svetnik Tosti se je oglasil za novo — stranišče na dvorišču pri pokopališču sv. Krištofa. Predlog se je izročil odseku.

§§ za mestne slugе. Obč. svet je sprejel dolgo navodilo za slugе na mestnih ljudskih šolah in za slugе onih sol, katerim daje mestna občina slugе na razpolago. Navodilo se je premenilo v toliko, da tudi ravnatelj lahko slugo kar na svojo pest odpusti.

Razna poročila stavbinskega odseka. Kolavdacija Nunskih ulic se je odobrila. Svet, katerega je g. Gorup podaril mestni občini na Dunajski cesti, se bo razdelil na 10 parcel. Te parcele se bodo prodale s pogojem, da bodo kupci morali zgraditi ondih poslopja tekom 5 let. Uredi se nivel v Bohoričevih, Japeljevih in Jenkovih ulicah. Projektirana cesta preko posestva nemškega viteškega reda na Mirju se ne bo zgradila.

Dopisi.

Iz Notranjskega. Dno 22. januarja: Splošno zanimanje je pri nas za to, kdo bo prihodnji dekan v Trnovem pri Ilirski Bistrici. Tu je treba delavnega in krepkega gospoda. Čuje se tod, da se je duhovščina trnovske dekanije obrnila s prošnjo do knezoškofijskega ordinarijata, da bi osiroteli trnovski župniki dal za župnika g. dr. Kržišnika, ki si je v tem času, kar deluje tam kot kaplan, pridobil občno spoštovanje in splošne simpatije.

Ljudstvo ga ceni kot vestnega in gorečega duhovnika, duhovniki ga ljubijo kot izobraženega in ljubeznivega tovariša. Tudi tamošnji šoli šolskih sester bi bil dobra podpora, saj že sedaj sodeluje kot učitelj francoščine. Ker je ravno v Trnovem treba tudi moža, ki je izobražen v socialnih vprašanjih, je ta želja trnovskih vernikov tembolj utemeljena.

Iz Logatca, 20. jan. Da bi se volitev stekle ugodno za liberalce, storili so v Gor. in Dol. Logatcu nekateri liberalni gorečniki vse. Ljudje pripovedujejo, da sta logaška mesarja pri volitvi za četrto kurijo oddala dvakrat svoje glasove, namreč v Dol. in nato še v Gor. Logatcu, kjer se je začela volitev dve uri kasneje. Oddala sta svoje glasove kljub temu, dasiravno je proti jednemu, ko je oddajal svoj glas v Gor. Logatcu, ugovarjal neki ud volivne komisije.

Istotako se govori, da je prinesel v volivni lokal v Dol. Logatcu legitimacijo in glasovnico od volivca v četrti skupini Mat.

Mihevc, vulgo Šlešica, ker je ta sam že dolgo bolan in ne gre med ljudi, njegov sin in to z vednostjo in brez protesta volivne komisije, ki je bila drugič seveda vsekori liberalna, kar se pa ni vsem ljudem volivcem posebno dopadlo in žele pri jednaki priliki katoliški volivci, da se tudi nanje nekoliko, če že ne, kolikor pravično, ozira. Volil je baje v Dol. Logatcu tudi pisar Fr. Hodnik v četrti skupini, dasiravno ni posestnik in niti zadosti star. Da je bilo število večje, poklicali so tudi vžigalca nočnih cestnih svetilk in ob jednem tlačitelja mehov pri orgljah v cerkvi sv. Nikolaja v Dol. Logatcu. Pravijo, da je ta mož dvakrat volil.

Govori se tudi, da sta celo Jakob Jerina, vulgo Burnik, in bivši dolenjelogaški pek Al. Brus, ki sta že več mesecev iz Logatca odsotna in nimata ondi več stalnega bivališča, dobila volivno legitimacijo ter glasovnico, da sta volila, kakor poprej imenovani, na liberalno stran. Če bi se človek za volitve kaj več brigal, slišal bi še marsikaj lepega in zanimivega in spoznal bi, da se na različne načine da le precej glasov skupaj spraviti, samo to ne vprašajte, kako! Saj je spediter in posestnik Sisherl bil toliko liberalen, da je nekaterim svojih prejšnjih volivcev kar vožnjo odpovedal, ker niso hoteli voliti tako, kakor je on zahteval. To je res liberalno!

Dobro bi bilo, da zvedo merodajni faktorji, da se erarična vožnja uporablja za strankarski pritisk na volivce pri po postavi prostih volitvah in da se tako početje v kali zatire.

Enake pravilnosti so se dogajale tudi v Gor. Logatcu. Nekateri občinski možje so pred volitvijo pritiskali, kar se je dalo, na volivce, da jih nagnejo na svojo stran. Volil je v četrti kuriji neki občinski ubožec vulgo Šlapin, Petek Janez, vulgo Feme, ki ni posestnik in ne dosti star. Blaž Šemrov, blavec in bajtar, ki po splošnem mnenju najbrže ne plača 8 K direktnega davka, Jernej Istenič, ki ima kuratorja, Šemrov Jakob, čevljar, ki je sam priznal, da plača le 4 K patenta, tukajšnji brivski mojster, kateri baje nima v Cislajtaniji domovinske pravice. O vseh teh se govori, da niso imeli pravice voliti v četrti skupini.

Najbrže pa to niso edini čudni slučajji pri bivših volitvah. Ako se bo kompetentna oblast hotela sama o ti ljudski govorici prepričati, našla bo morda in prej ko ne, da to niso le prazne besede. Mogoče je tudi, da so glasove tistih, ki niso imeli pravice voliti, a so vendar le volili, pripisali pri volitvi sami tistim postavnim volivcem, katerim pa niso dali legitimacij in glasovnic, tako, da je navidezno vse v redu. Ker ni bilo nasprotne katol. narodne stranke nobene ude v dolenjelogaški volivni komisiji, ni bila možnost takega početja a priori nikakor izključena. Natančen upogled v volivne zapisnike z ozirom na podana imena in fakta bi stvar kmalu postavil v jasno luč. Vsaj to je nekam čudno in misteriozno, da so pred volitvijo liberalni agitatorji marsikateremu, ki ni dobil legitimacije in glasovnice, obljubili mu te dostaviti, ako bo volil liberalnega kandidata.

Ako se vse to upošteva in poleg tega še drugo, kar se je storilo v dosegu lepšega in večjega rezultata liberalcev, n. pr. lepe obljube, moreče grožnje, lepaki po vogalih, oklici priloženi volivcem v zavitku za legitimacijo in glasovnico itd. itd., potem se je treba res čuditi, da je skromna, nudna agitacija ondotnega kapelana sploh imela kaj vspeha. In ta vspeh, sedaj še bolj neviden kakor očiten vspeh, to je trn v peti logaških posebno dolenjelogaških liberalcev. Zato brcajo okrog sebe kakor bi jih nadlegovale podrepne muhe. Dva dolenjelogaških trgovcev in gostilničarji skoro brez izjeme se hudejejo nad ljudmi, ki so volili po svojem verskem prepričanju poslanca kat. narodne stranke, in to še tedaj, ko jim dajo skupit. Ako bi hoteli omejevali ljudje vračevati hudo s hudim, bi gotovo te elemente, ki so se financijelno pri ljudstvu odebili, sedaj pa jih zmerjajo, bojkotirali in si poiskali poastrežbe v vsakdanjih potrebščinah drugim, morda ne ravno vsem prijetnim načinom. Kar ni, še lahko se zgodi! Le lepo ponižno in tiho gospodje, ki živite od ljudstva, nad

katerim hočete prav po turško gospodariti! Brez vas se bo tudi opravilo, če do tega pride! In udarjeni boste le vi! Vaše gloriole bo kmalu konec!

Kaj je bilo treba sklicevati shoda glede mlekarne? Morda zato, da se je na njem kapnil logaški Sokrat Šega?! Slišali smo praviti, da je na tem shodu izustil besede: »Mi smo že toliko časa liberalci in nas še ni hudič vzel, vas tudi ne bo, če boste liberalno volili«. Kajne, čedne besede od ljudskošolskega učitelja? Več lepega o njem bomo morda še objavili ob priliki.

Kaj mislite, dragi bralci, ali bo ta človek tudi kedaj umrl? Kako bo pa brez njega svet obstal? Pri »mlekarskem shodu« je bil navzoč s svojo častljivostjo do malega ves cvet dolenjeloške in nekaj gorenjeloške liberalne elite, da se malce pohuduje nad dobrimi ljudmi zaradi neposlušnosti pri volitvi. Če je bil učitelj Pin zraven, ne vemo. Sicer pa Pin tam ne manjka, kjer se ima veliko z mlekom opraviti. Po širnem svetu hoče biti pin dosti, v Logatcu pa zanesljivo vemo le za en komad. Ta pa nad vse dobro funkcionira. Treba je le mesto mleka vlivati pijačo vanjo, potem pa se da vporabiti tudi kot demonstrativno sredstvo, kar se je pred nedavnim časom v blesteči luči pokazalo na logaškem kolo-dvoru, o čemur pa ka-li višji kompetentni organi nič ne vedo ali nočejo vedeti, kakor se zdi, da nečejo vedeti pristojne oblasti o tem, da sta bili, kar ljudje pripovedujejo, v noči od 16. na 17. dec. p. l. gostilni pri »Dimnikarju« v Dol. Logatcu in pri »Ipavcu« na Brodu čez polunoč odprti, kjer se je večidel hudoben svet veselil zaradi pobalinskega škandala, vprizorjenega na postaji v Logatcu nad doktor Žitnikom in doktor Schweitzerjem.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. januarja.

Odkrita beseda. »Slov. Narod« se huduje nad nami, ker smo povedali resnico, da ni mogoče našim poslancem sedeti v enem klubu s tako »inteligenco«, kakoršno reprezentirajo naši liberalci. Liberalci bi le zato radi skupen klub, ker so sami nezmožni kaj narediti, in ker hočejo zvezo skleniti le s pogojem, da se krščanstvo izbacne, je ta predlog seveda nevsprejemljiv. Kako morejo naši poslanci skup sedeti z ljudmi, kateri v isti številki »Narodovi«, v kateri ponujajo slog, pišejo, »da bodo klerikalstvo v črno zemljo poteptali!« V isti številki »Narod« vabi Tržačane, naj sledé Schönererjevemu vzgledu »Proč od Rima«! in naj odpadejo od katoliške cerkve! In takim ljudem se naj podvržejo naši poslanci?

Plantan se izgovarja. Plantan bi se silno rad otresel očitania zaradi barantanja za kočevske glasove. Pa nič ne pomaga! Kar se je o Plantanu pisalo, je res! Kočevci so bili tako razsodni, da na njegovo pismo in obljubo uplivni osebi v Kočevju niso dali nič. Radi tega bi kot možak vendar ne smel tajiti svoje obljube, dasi je njegova jeza umevna. Ako Plantan tiho ne bo in bo hotel še tajiti, pojasnili bomo še na drug način njegove »pojme o narodnih dolžnostih«.

Umrl je v Mariboru dr. Ferdinand Dominkuš, odvetnik, vitez Franc Jožefovega reda po dolgi mučni bolezni dne 23. jan. t. l. Ž njim so izgubili mariborski Slovenci svojega starosta. Bil je mož-poštenjak, vedno in povsodi je vžival spoštovanje ne le pri Slovencih, ampak tudi pri nasprotnikih. Po političnem prepričanju je bil konservativen Slovenec. V sedemdesetih letih je bil tudi slovenski deželni poslanec in kot tak je postal namestnik štajerskega deželnega glavarja. V Mariboru je stal vedno ob strani naših najboljših mož in je bil soustanovnik tamošnje čitalnice. Pogreb je bil danes ob 4. uri popoldne.

Meščanski klub ima jutri v svojih društvenih prostorih zopet »jour - fixe«, na kar opozarjamo člane Meščanskega kluba in njihove prijatelje. Začetek ob pol osmi uri zvečer.

Stoletnica Ivičevićeva. Danes 24. jan. je sto let, kar je bil v Drveniku pri Makarski rojen hrvaški pesnik Stjepan Ivi-

čević. Kot pesnik je sodeloval z Gajem, kot politik se je boril za združenje Hrvatske in Dalmacije. Kot župan v Makarski je bil l. 1848. izvoljen v državni zbor, kjer je sodeloval s Palackim, z Riegerjem in z drugimi Slovani. L. 1861. je bil voljen v hrvaški sabor s Pavlinovićem, Prnićem in Klaićem. Umrl je kot poslanec v Makarski.

Predavanje v Katoliškem domu. Včeraj je govoril gospod dr. Schweitzer o jožefinizmu. Predavanje je bilo izborna. Dvorana je bila polna poslušavcev, ki so ob sklepu govorniku navdušeno pritrjevali. — Prihodnjo sredo 30. t. m. bo predaval gospod dr. Matija Prelesnik o preporodni dobi v Sloveniji. Predavanje bo nadaljevanje stvarine, katero je g. dr. Prelesnik obdeloval 9. t. m.

Pogreb rajnega g. Andreja Jurgele v Mošnjah je bil res sijajen. Vsak navzočih je rad verjel starim, ki so rekli, da Mošnje enakega pogreba še niso videli. Pred rakvijo sta stopala dva polnoštevilna odbora, in sicer okrajni cestni odbor, kateremu je Jurgele sedem let načeloval, in domači občinski odbor, kojemu je bil rajnik 23 let glava. Pred odboroma sta se uvrstili gasilni društvi iz Mošenj in Leš pod vodstvom gospodov načelnikov Kocijančiča in Slapšaka. Mošnješkemu gasilnemu društvu je bil zamrl gospod župan ustanovnik in podpornik. Pred gasilci so v dolgi vrsti za krasno zastavo stopale štiri domače Marijine družbe, ki so svojemu vnetemu in vzglednemu sodu izkazale zadnjo čast. Saj je bilo družbenikom znano, s kolikim veseljem je sprejel rajnik iz roke Presvetlega dne 19. marca 1900 družbeno svetinjo, ki ga je krasila na mrliskem odru in ga je spremljala v grob. Pred Marijino zastavo je šla šolska mladina, za katero je bil gospod Jurgele ne samo navaden član krajnemu šolskemu svetu, marveč skrben prijatelj, ki ni zgrešil nobenega šolskega praznika. Za rakvijo je šla še dolga vrsta ljudstva. Izmed pogrebcev imenujemo gosp. državnega poslanca Pogačnika, g. dekana Novaka, g. okrajnega komisarja Žitnika, 12 županov iz okolice, župnika ljubanskega gospoda Terana, domačina o. Avrelija Knafelj, veliko radovljiških meščanov, ki so izkazali zadnjemu zvestobo do groba, želeč mu večnega plačila.

Prešeren v nemščini. Prešernove poezije v nemškem prevodu bo izdal g. dr. Fran Vidic na Dunaju.

Iz Maribora se poroča, da je štajersko ces. namestništvo zavrnilo pritožbo soc.-dem. proti razveljavljenju obč. volitev v 3. razredu od strani obč. sveta. Obč. volitve v 3. razredu se torej vrše na vsak način dane!

Z brzovlaka skočil. Včeraj se je ponesrečil v Ljubnem na Gor. Štajerskem kurjač tovrnega vlaka Anton Lach iz Knittelfelda vsled — službene vestnosti. Ko je tovrni vlak stal v Ljubnem, šel je kurjač v mesto ter se je hotel potem z brzovlakom prepeljati z južnega na državni kolo-dvor. Mej vožnjo je čul, da se brzovlak ne ustavi na državnem kolo-dvoru. Lach je bil obupan, ker je vedel, da mora v najkrajšem času odpeljati se s tovrnim vlakom. Tvegati je svoje življenje in skočil z brzovlaka. Lach se je strašno pobil. Prepeljali so ga v bolnico.

V smledniški župniji je bilo lani rojenih 93, umrlo je pa 68 ljudi. Poročilo se je 17 dvojic.

Umrl je v Središču posestnik parnega mlina g. Jurij Zadravec v 58 letu svoje starosti.

Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo dne 27. t. m. se v mariborskem »Nar. Domu« igra »Čevljar baron«.

Izganjanje italijanskih podanikov. Iz Trsta se nam piše: Tukajšnji italijanski listi so iz sebe, ker je policija izgnala iz Trsta in z avstrijskega ozemlja nekaj laških podanikov, ki so bili o minulih državno-zborskih volitvah aretirani, ker so v službi tržaške klike izvrševali volilne sleparije. — »Avanti« je imel prav, ko je pred volitvami opozarjal na dotične zakonske naredbe ter svaril italijanske podanike, naj ne hodijo volit, če prav bi jim prijatelji z magistrata doposlali legitimacije. — »Piccolo« se zlasti zavzema za nekega natakara, kateremu so dali le toliko časa, da si je kupil vozni listek v deželo polente; po mestu pa govore,

da je enaka kazen doletela še več drugih. Nekoliko pomagajo že take naredbe; ljudje si zapomnijo za prihodnjico. Še ljubše pa bi nam bilo, da je državna oblast svojedobno pazila malo bolj ter da je pravočasno onemogočila volivna sleparstva.

Iz železničarskega življenja. Piše se nam: Poročali ste nedavno o neki nesreči na železnični progi, ker železniški čuvaj ni zaprl zgraje na prehodu. In kaj je bilo vzrok? Nikakor ne lahkomisljenost čuvajeva, ampak prevelik napor v službi; in hati se je po pravici, da se take nesreče ne bi le prepogosto ponavljale, ker železniška uprava le preveč izrablja moči svojih uslužbencev. Poglejmo! Na progi južne železnice je red sledeči: Čuvaj ima v 30 urah 21 ur službe in le 9 ur počitka, to se pravi: v 24 urah 16 ur in 42 minut službe in le 7 ur in 12 minut počitka. — Še slabše kot za stalne čuvaje pa je za njihove namestnike ali pomožne čuvaje. Res imajo ti v 30 urah 20 ur službe in 10 ur oddihljaja, t. j. na dan 16 ur službe in 8 ur počitka — toda ti pomožni čuvaji ne stanujejo navadno blizu, in s potjo na dom porabijo eno do dve uri; tedaj jim preostaja časa za jed, spanje in druga opravila le 6 do 7 ur. Toda v gorkem času bi še šlo, hujše je po zimi. Na mrazu je treba stati po cele ure — v mrazu mora potem čuvajev namestnik na dom — torej ni čuda, če ga premraženega in trudenega premaga zaspanec. Tako izkoriščanje delavskih močij torej lahko provzroči nesreče, pri katerih pa so čuvaji popolnoma nedolžni; tako izkoriščanje provzroča, da morajo čuvaji kljub svoji vestnosti pri majhnih prestopkih plačevati derarno globo od svojega pičlega zaslužka. Tako izkoriščevanje pa tudi neugodno vpliva na zdravstvene razmere med uslužbenci. — V sedanjih razmerah je za delavca težaka na progi boljše kot za čuvaja ali za njegovega namestnika, in vendar se od teh zahteva več ko od delavcev, zahteva se gotovo znanje, zahteva se skušnja. Na progi dela delavec navadno 10 ur na dan, čuvaj in zlasti njegov namestnik pa ima službe 16 ur in še več, in vendar je plača skoraj ista. Toliko se govori in piše v sedanjih časih o kulturi in človekoljubju, na železniške proge pa, kakor se vidi, ne segajo oči človekoljubja. Javna varnost in blagor železniških uslužbencev torej nujno tirja, da poklicani činitelji ugodno rešijo tudi ta pereči del družabnega vprašanja. Našemu poslancu pete skupine zlasti priporočamo to zadevo, da jo priporoči na merodajnem mestu.

Novo deželno brambovsko vojašnico bodo zidali v Celovcu.

»Predrznost!« Vestnost poštnih uslužbencev provzroča nekaterim veliko jezo. Če kdo ne mara vsprejemati na ogled vposlanega mu lista, ga seveda pošlje nazaj in vestni poštni uslužbenci zahtevajo, da se pove vzrok, zakaj »nazaj«. Tega pa ne razume nek učitelj. Odgovoril je namreč na dotično vprašanje s tole duhovito opazko: »Predrznost! Kje je paragraf, da sem dolžan povedati?«

Vinskim trgovcem in gostilničarjem. Iz Črnega Kala v Istri se nam piše: V Črnem Kalu, Loki, Gabrovici in Hrastovljah je na prodaj še mnogo belega, pristnega in v istini izvrstnega vina. Starejši možje že 25 let ne pomnijo tako dobre kapljice. Cena vinu je 32 do 36 K. Na vprašanja daje pojasnila g. Karol Šiškočič v Črnem Kalu.

Gradec šteje po zadnjem ljudskem štetju 107.568 prebivalcev. V zadnjih 10 letih se je prebivalstvo pomnožilo za 23.506 duš.

Ljudsko štetje na Primorskem. Iz Trsta se nam piše: Ljudsko štetje nam še vedno razburja živce. Dan za dnevom nam prihajajo pritožbe, zlasti iz okolice, o uprav nezasišanem postopanju magistratnih komisarjev za ljudsko štetje. Nadlegovanje bolnikov, grožnje z globami in zaporom, pozivi naših ljudi, ki se izdajajo za Slovence, na policijo, ker da so žalili magistr. uradnike, in podobne neverjetnosti so na dnevnem redu. Te dni se bo vršila revizija ljudskega štetja. Te revizije pa ne bo izvršilo namestništvo, kakor smo za trdno pričakovali, ampak zopet magistrat. Torej je vse le — bob v steno ali pa pesek v oči. — Tudi iz Istre prihajajo žalostne vesti. Tam hočejo

po vsej sili prikrojiti razmerje narodnosti po razmerju državnih poslancev. Potemtakem imamo pričakovati čudnih rezultatov ljudskega štetja.

Zmrznene nosove ozdravi profesor Helbing v Nürnbergu z elektriko.

Bolno gledališče. V zagrebškem dež. gledališču je sedaj bolnih — 70 članov. Gledališče ostane do sobote zaprto.

Delavska statistika. Vlada bode novemu državnemu zboru zopet predložila načrt zakona o delavski statistiki z nekaterimi premembami. Po prvotnem načrtu bi se prestopki proti oblastvenim naredbam kaznovali z globami in zaporom, prepire pa bi razsojevala sodišča. Po novem načrtu pa bi prepire razsojevala politična oblastva in kazni bi bile samo denarne.

Laž »Domovine« in »Naroda«. »Domovina« in »Narod« sta brata v blatenju slovenske duhovščine. Kar lažnjivega trobi »Domovina«, zatrobi za njo »Narod«. V torek piše »Narod«: »Mariborski »Slov. Gospodar« se huduje, da so v Mariboru slovenski glasovi nazadovili. Pravi vzrok pa je zamolčal; da se mariborska duhovščina ostentativno ni udeležila volitve. To je navadna laž. V Mariboru je dvanaest duhovnikov glasovalo za slovenskega kandidata dr. Pipuša.

Streljanje ljubljanskega občinskega sveta — proti toči. Iz krogov davkoplačevalcev se nam piše: Kaj tako »pametnega« občinski svet že davno ni sklenil. S strelom proti toči se bode torej v Ljubljani streljalo vsako opoldne. Ali je res toliko potreba dajati za opoldne posebno znamenje. Kdor je tako gluha, da opoldne ne sliši zvonjenja, tudi strela slišal ne bo. Strel opoldne je ondi na mestu, kjer ni zvonjenja. V Ljubljani imajo večje tovarne posebna opoldnevna znamenja, v šolah imajo zvonce, v pisarnah je pa dovolj, da uradniki vedo, kedaj je čas kosila. Stroški, ki se bodo dali za streljanje vsako opoldne, so popolnoma nepotrební. Naj bi dotični denar obč. svet obrnil raje kam drugam. Ali še ni dovolj deficita? Res žalostno, da se noben obč. svetnik ni oglasil proti brezsmiselnemu streljanju!

Kaj pa pravi »inteligence«? »Slovenčeva neumnost je brezmejna«, »Šenklaške gade vesolja krč prijema«, »sanje šenklaških gadov so blazne domišljije«, »škofovi pisarji spravljajo skupaj strahovite oslarije«, »klerikalno lopovstvo«, »vsacega poštenega človeka (Malovrha!) prešine stud, če le od daleč vidi kako črno suknjo«. Na dr. Ploja pritiska ta »inteligence«, da se ne sme dati od dr. Šusteršiča vpreči v »klerikalni jarem«. Gospod Ploj bo menda znal ceniti vrednost Malovrhovih povelj. Dika narodno-napredne »inteligence« so pa gotovo »zavedni« žabničanje. V Žabnici so tamošnji »izobraženci« na mizi zažgali »Domoljuba«, so stali okoli in »ogorčeni« pljuvali v ta maščevalni plamen. Žabnica je pa res dika liberalstva!

Telefonska in brzojavna poročila.

Kraljica Viktorija †.

London 24. januarja. Skupno ministerstvo poda v smislu ustave ostavko, a se pričakuje, da ne bo v osehah nikakih prememb.

London, 24. jan. Truplo kraljice Viktorije polože v mavzolej Frogmore ob strani njenega soproga. Jutri prepeljejo truplo v Windsor.

London, 24. jan. (C. B.) Uradni list objavlja kraljevo proklamacijo, v kateri se pozivajo vsi državni funkcionarji, naj vztrajajo v svoji službi. Opoldne se je vrnil kralj v Osborne.

London, 24. jan. Pogreba kraljice se udeleže poleg nemškega cesarja kralji italijanski, belgijski in grški.

Dunaj, 24. januarja. Cesar bode imel prestolni govor v torek 5. februarja. Na to se bode v zbornici predlagalo, na govor odgovoriti z lojalitetno izjavo in z udanostno adresno. Stranke na levi in desni se bodo o načinu dogovorile. Nemške stranke bodo svoje nerešene ostale jezikovne predloge še jedenkrat vložile.

Dunaj, 24. jan. Krščansko-socialna zveza v drž. zboru šteje sedaj 25 poslancev (prej 27). V klub so pristopili poleg Schraffla, Schöpferja in Finka tudi Thurnher, Kühschelm in Fr. Huber. Predsednika sta Liechtenstein in Gessman, zapisničarja Axman in Weisskirchner. Ti so ob enem parlamentarna komisija stranke. — Stranka vstraja v nemški „Gemeinbürgerschaft“ ter je izdala manifest, v katerem pripisuje svoje izgube zvezi liberalcev s soc. demokrati.

Dunaj, 24. jan. Prva seja gospodske zbornice se vrši 31. t. m. ob 1. uri popoldne.

Dunaj, 24. jan. „Deutsches Volksblatt“ priporoča, naj se v državnem zboru ustanovi antisemitska „Gemeinbürgerschaft“ vseh antisemitskih poslancev brez razlike narodnosti.

Dunaj, 24. januarija. Listi poročajo, da vlada sedaj ne namerava imenovati novih članov za gospodsko zbornico.

Dunaj, 24. januarija. „Pol. Corr.“ javlja, da bo cesarja pri pogrebu kraljice Viktorije zastopal prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand.

Dunaj, 24. jan. Bivši avstro-oger. poslanik v Berlinu, Madridu in Parizu grof L. Hoyos je umrl.

Praga, 24. jan. „Nar. Listi“ pišejo, da je revizija ustave jedina pomoč za delavnost parlamenta.

Praga, 24. jan. Češki agrarci ustanove svoj klub. V klubu bode pet poslancev.

Lvov, 24. jan. Član gosposke zbornice knez Saphieha je smrtno nevarno obolel.

Budimpešta, 24. jan. Pri sožalni izjavi ob smrti kraljice Viktorije se del neodvisne stranke ni dvignil raz sedežev. Bila je to demonstracija radi vojne z Buri.

Rim, 24. januarija. Papež je kralju Edvardu brzojavno izrazil sožalje povodom smrti kraljice Viktorije.

Milan, 24. jan. (C. B.) Zdravstveno stanje Verdijevo je izredno kritično.

Zofija, 24. jan. Knez Ferdinand je vsprejel ostavko Ivančevega kabineta in poveril sestavo novega ministerstva dosedanjemu notranjemu ministru Pe-

trovu. Pričakuje se, da bo kriza rešena, predno odide knez v Anglijo.

Berolin, 24. jan. Sožalni izjavi za kraljico Viktorijo je prisostvovalo komaj 20 poslancev.

Berolin, 24. jan. Cesarica-vdova je nevarno obolela.

Sebastopol, 24. jan. (C. B.) Car Nikolaj se je na potu iz Petrograda v London za nekaj minut ustavil na tuk. kolodvoru.

Cena žitu na dunajski borzi
dné 24. januarija 1901
Za 50 kilogramov

Pšenica za pomlad . . .	K 7-82	do K 7-83
Rž za pomlad . . .	» 7-79	» 7-80
Tursica za maj junij /01 . .	» 5-33	» 5-34
Oves za pomlad . . .	» 6-43	» 6-44

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 336-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

čas opazovanja	stanje bura	temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Podavila
23. 9. več	750-4	0-8	sr. sever	jasno	
24. 7. jut.	750-0	-4-9	sl. jzab.	megla	0-0
24. 2. popol.	747-3	4-1	sl. jzab.	del. oblak.	

Srednja večerajšnja temperatura 1-4 normale: -2-2°

Umrli so:
22. januarja. Ivan Kavšek, uradni sluga 49 let. Tržaška cesta 4. jetika.
23. jan. Neža Bizjak, zasebnica, 85 let, Kolizejske ulice 1, mrtvoud vsled starosti.
V hiralnici:
22. jan. Barbara Mavrič, gostija, 62 let, jet. ka. — Marija Mežnarčič, 46 let, jetika.
V bolnišnici:
21. jan. Jan Koman, gostič, 50 let, vsled raka. — Rozalija Novak, čuvarjeva hči, 4 leta, davica.

Najnovejši brevir!

Pustetova izdaja I. 1900.
(4 zvezki, 15-5 cm x 10 cm.)
Vsi zapovedani godovi novejšega časa so na dotičnem mestu; mudljivo citiranje se je nadomestilo večinoma s popolnim berilom.
»Cene:«
V usnji z gibčnim hrbtom in rudečo obrezo K 31-20
Isti vez z zlato obrezo K 33-60
V finem šagrinu z rudečo obrezo K 36-—
Isti vez z zlato obrezo K 38-40
Propriji za ljubljansko, krško, lavantinsko ali za hrvat-ke škofije se računajo posebej.
Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Najboljše čistilno sredstvo
je svetovno znani **Globus čistilni izvleček** za vse kovine, kakor zlato, srebro, medenino, baker, kuhinjsko opravo itd. — **Vseobšna čistilna pasta** za zrcala in okna. Dobiva se pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Frančiškanske ulice.
Vnauja naročila proti povzetju. 227 6 12-8

Ob zaprtem grobu našega ljubega soproga, očeta, ozir. starega očeta, gospoda

Andreja Jurgele

posestnika, župana, okr. cest. načelnika, zahvaljujemo

Vas vse, ki ste nas tolažili ob urah bridke bolezni in še bridkeje smrti. Hvala Vam, prečast. in blag. pogrebi za molitev in spremstvo. Hvala Vam, prečast. g. dekan, za tolažilne obiske, za molitev in udeležitev pogreba! Ista zahvala domači duhovščini, posebno g. župniku Berlicu, ki ste bili rajniku vsekdar odkrit prijatelj ki ste v imenu sv. cerkve dali duši sveto popotnico za pot v nebesa in trupu blagoslovili sedanje počivališče! Hvala blag. g. poslanu Pogačniku, vsem gg. županom, cestnemu in obč. odboru, obema gasilnima društvoma, vsem štirim M. družbam, šolskemu vodstvu, g. zastopniku vlade, darovalcem vencev in vsem, ki ste izkazali rajniku zadnjo čast.

V Mošnjah, dné 22. januarija 1901.

69 1-1 **Žalujejo sorodniki.**

Izjava.

»Slovenski Narod« je prinesel 21. t. m. dopis iz Novega mesta. V omenjenem dopisu se meni očita, da sem jaz rekel na dan državnozbornske volitve, da g. dr. Slan: kamelo pelja po trgu, kar pa ni resnica, pač pa sem rekel, da je ravno tako videti, kakor da bi kdo »kamelo peljal« po trgu. Osebe pa nisem imenoval nobene, še manj pa sem mislil koga žaliti. Kar se pa meni nadalje predhaja o umrlem O., priznavam in sem mu hvaležen, da mi je pomagal, da sem danes »klerikalni« agitator, na kar sem tudi ponosen, drugi dobiček je pa umrl sam spravlil.

Rudolfovo, dné 23. januarija 1901.

Jakob Mikolič.

Poslano.

»Slovenski Narod« je pričel notico, da sem bil jaz zaradi brezvestnega službovanja iz službe odpuščen. Temu odgovarjam, da je to popolnoma zlagano, kajti jaz imam dekrete v rokah, in ti govore popolnoma drugače. »Slovenski Narod« naj si jih preskrbi, da ne bo tako grdo lagal.

Av. Erzini,
magist. uradnik začasno v pokoju brez penzije.

Proti malokrvnosti.

Železnato vino

lekarnarja **G. Piccoli**
v Ljubljani
dvornega založnika **Nj. Svetosti papeža**

ima v sebi **90krat več železa**

kakor druga po reklamah nezaslužno sloveča china-železnata vina, katera čisto nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino. 4-12

Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, nervoznih ali vsled bolezni oslabilih osebah, kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih in bolehalih otrocih. Il. 590 50-80

Dobiva se v steklenicah po pol litra.

Hiša z vrtom

v mestu ležeča blizu cerkve s tremi lepimi in prostornimi sobami, lepo kuhinjo, z dvema velikima in prostornima, obokanimi kletima, z veliko ledenico, katera je z ledom napolnjena, 63 (1)

se prodaja iz proste roke
pod prav ugodnimi pogoji. Več pove uredništvo lista.

Vsprejme se takoj
pošten, krepek deček
za vajenca v špecerijsko trgovino
65 2-2

Iv. Perdan v Ljubljani.

Nabirajte že rabljene

poštne znamke vseh dežel in vrst, tudi najnavadnejše. S tem pomagajte ubogim dečkom pri vzgoji za duhovski stan. Lepe nabožne spom. nke, zlasti križevniške rožne vence, svetinice sv. Antona in prškega Jezuška dobite za marke. — Pisati in poslati je pisarni »Bellehem« v Bregenu (Predarlško). 1113 25-5

Trgovski pomočnik,

kateri je izvežban trgovine mešanega in manufakturnega blaga, **se sprejme pri „Gospodarskem društvu v Trnovem“.**
Ponudbe s preteklostjo službovanja je natanko popisati. 41 3-3

Družinska pratika

je izšla.

Dobiva se komad po 12 kr. = 24 vinarjev po vseh prodajalnicah v mestih in na deželi.

Glavna zaloga pri H. Ničmanu v Ljubljani.
Ceniki za razprodajalce pošiljajo se zastoj.

Naznanilo in priporočilo.

Uljudno naznanjam sl. p. n. občinstvu, da sem prevzel s **1. januarjem**

trgovino z moko

tukaj na Dolenjski cesti št. 4, (pri Ribču)

koja je dosedaj obstajala pod tvrdko **Josipina Lavrenčiča**. To trgovino bodem vodil od sedaj naprej združeno s **specerijskim blagom**. Ker imam **moko lastne mletve**, prosim sl. p. n. občinstvo, **zlasti ono iz Dolenjske in Iške strani**, da mi ohrani dosedanje zaupanje, obljubjuoč, da bodem vse svoje moči posvetil v to, da se bodem s **solidno in ceno po potrebo** tega zaupanja vrednega izkazal.

59 (3-1)

Makso Lavrenčič
trgovec na Dolenjski cesti št. 4, (pri „Ribču“).

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I. Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.
Reservni zaklad nad 7,500.000 K.
Centrala v Pragi.
Podružnice v Brnu, Plzinju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benesavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dne 24. januarija.		Dne 23. januarija.		Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878		Salmove srečke, 40 gld.	
Skupni državni dolg v notab.	98-25	20 mark	23-53	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 1%	97-—	St. Genois srečke, 40 gld.	201-—
Skupni državni dolg v srebru	98-10	20 frankov (napoleonor)	19-16	Prijoritete obveznice državne železnice	425-30	Waldsteinove srečke, 20 gld.	389-50
Avstrijska zlatna renta 4%	117-50	Italijanski bankovci	90-55	južne železnice 3%	341-70	Ljubljanske srečke	58-—
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	98-25	C. kr. cekini	11-32	južne železnice 5%	120-50	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	268-50
Ogerska zlatna renta 4%	117-05			dolenjskih železnic 4%	39-50	Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gld. st. v.	6220-—
Ogerska krona renta 4%, 200	92-25			Kreditne srečke, 100 gld.	370-—	Akcije tržaškega Lloyd. 500 gld.	828-—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1703-—			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	270-—	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	108-25
Kreditne delnice, 160 gld.	664-50			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	47-50	Splošna avstrijska stavbna družba	149-—
London vista	240-55			Ogerskega	22-50	Montanska družba avstr. plan.	428-50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. vel.	117-60			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13-90	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	450-—
				Rudolfove srečke, 10 gld.	60-—	Papirnih rubljev 100	254-—

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri krebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za varsko žrebanje. Kufarčina izvršitev naročil na borzi.

Menjalnična delniška družba **„M E R C U R“**
I., Wellzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnili so v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe. Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec. Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.